

DIAMO, státní podnik
k rukám ředitele a
všem členům dozorčí rady
Máchova 201
471 27 Stráž pod Ralskem

V Ostravě 23. září 2024

Věc: Otevřený dopis – výzva k odstranění škodlivého následku nezákonného postupu státního podniku DIAMO – jednání o smíru

Vážený pane řediteli,

obracíme se na Vás jménem společnosti Ostravská těžební a.s. sídlem Ostrava – Moravská Ostrava, Sládkova 1920/14, PSČ 702 00, IČ 258 58 866, (dále jen „Poškozená“), která je vlastníkem a provozovatelem „Zařízení pro homogenizaci hlušiny za účelem získávání kameniva pro stavební účely“ (dále jen „Zařízení“). Zařízení má oprávnění pouze k nakládání s těžebním odpadem z „Úložného místa těžebního odpadu – odval Heřmanice“ (dále jen „ÚMTO“), rozhodně není oprávněno ani vybaveno k přijetí kontaminovaného nebezpečného odpadu.

Na základě níže uvedených skutečností můžeme s jistotou říct, že státní podnik DIAMO (dále i jen „Škůdce“) v letech 2017-2020 dodal do Zařízení více než 2 miliony tun toxických odpadů s obsahem nebezpečných a karcinogenních látek pocházejících z procesu odstranění **stavby chemické čistírny odpadních vod koksovny Svoboda (dále také „ČOV“)** obohacené o koktejl odpadních chemikálií z Ostrata, Chemapetrolu atd. vč kyanidů, které v obchodním styku deklaroval jako hlušinu a kamenivo vyloučenou z působnosti zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech.

Naprosto bezohledné jednání Škůdce nemá v historii České republiky obdoby, protože jak se v současné době ukázalo, Škůdce **si byl všech rizik způsobených závažnou kontaminací s jistotou vědom**, protože měl k dispozici detailní informace o přítomnosti nebezpečných karcinogenních látek v lokalitě ČOV popsané v dokumentech s názvem „OKD a.s. Důl Odra oáz. čistírna odpadních vod Heřmanice analýza rizika staré ekologické zátěže“ z roku 1997 (dále jen „Analýza rizika 1997“, příloha č. 1), **kteřá detailně popisuje kontaminaci ÚMTO nebezpečnými karcinogenními látkami mimo jiné hrází i obsahu kalové nádrže K1** a dokumentu „OKD a.s. Důl Odra o.z. čistírna odpadních vod Heřmanice Analýza kalů z kalové nádrže K1“ (dále jen „Analýza kalů 1999“, příloha č. 2), **kteřá uvádí, že kaly, tzn. obsah nádrže K1, může být uložen pouze na jednodruhovou skládku nebezpečných odpadů.**

V dokumentu Analýza rizika 1997, na straně 53, je výslovně uvedeno, že uložení materiálu z hrází a lože na skládku by bylo velmi nákladné. Na straně 77 pak autor kontaminanty identifikuje a kvantifikuje a na straně 79 je dokonce oceněna dekontaminace tohoto materiálu, a to na úrovni 800 milionů korun (!) v cenové hladině roku 1997.

Analýzu rizika 1997 a Analýzu kalů 1999, která byla evidentně po celou dobu součástí jeho administrativy, poskytl Škůdce dotčeným orgánům státní správy a Poškozené až v roce 2024, přestože ho Poškozená písemně v roce 2019 opakovaně žádala o poskytnutí všech relevantních dokladů o

kontaminaci, které mohou ohrožovat její zaměstnance. Ve své odpovědi pak Škúdice, zn. D10010752312019, ze dne 15.7.2019 (příloha č. 3) mimo jiné sdělil poškozené:

“zařízení zpracovává pouze karbonskou hlušinu ... není potřeba používat žádné speciální ochranné pomůcky”.

V odpovědích na dotaz Poškozené podle zákona č. 106/1999 Sb., o veřejném přístupu k informacím ze dne 15.10.2019 a 13.11.2019 (příloha č. 4 a 5), pak Škúdice vědomě a úmyslně předal Poškozené pouze ty dokumenty, které informace o kontaminaci neobsahovaly a uvedl:

„Kontaminace horninového prostředí je nevýznamná pouze sírany a bodově NEL...“ „Na úložném místě těžebního odpadu – odval Heřmanice se nenachází žádné odkaliště ...“

Následně se v záznamu o kontrolních úkonech ze dne 20.10.2023, zn. ČIŽP/49/2023/11139, pořízeným Českou inspekcí životního prostředí (dále jen „ČIŽP“, příloha č. 6) Škúdice doznal, že do Zařízení bylo v letech 2017–2020 dodáno více než 2 mil tun odpadů, pocházejících z hrází a obsahu kalové nádrže, které odtěžil v rámci procesu odstraňování stavby ČOV. Tyto kontaminované odpady byly soudními znalci vyhodnoceny jako nebezpečné odpady, Škúdicem však byly deklarovány a fakturovány jako hlušina a kamenivo a dodávány za úhradu 2 Kč/tuna. Významnou část odpadů z demolice ČOV, zejména její kalovou nádrž K1, tak z podstatné části Škúdice zlikvidoval prostřednictvím Zařízení, zbývající části se však na ÚMTO stále nachází. Toto nezákonné jednání založilo odpovědnost Škúdice a jeho managementu.

V roce 2024 v souvislosti se Škúdicem fiktivně deklarováním ukončením prací na odstraňování ČOV v lokalitě ÚMTO, stavební úřad Moravskoslezského kraje (dále jen „MSK“) na základě skutečností a důkazů popsaných v podnětu, který podala ČIŽP, č.j. ČIŽP/49/2023/10695, ze dne 11.10.2023 (příloha č.7) svým rozhodnutím, č.j. 134837/2023, (příloha č. 8) ze dne 8.3.2024 (dále jen „Rozhodnutí MSK 2024“), zrušil sdělení MSK ze dne 16.1.2012, a v odůvodnění konstatoval:

„V tomto konkrétním případě byla nezákonnost sdělení č. j. MSK 193117/2011 ze dne 16. 1. 2012 způsobena nesprávným postupem státního podniku DIAMO, který uvedl krajský úřad v omyl předložením podkladů, které neodpovídaly skutečnému stavu věci, proto krajský úřad ve výroku II. usnesení stanovil, že účinky tohoto usnesení o přezkumu nastávají ode dne vydání rušeného sdělení.“

Dále MSK v Rozhodnutí 2024 uvedl:

„Pro úplnost krajský úřad uvádí, že zrušením sdělení krajského úřadu č. j. MSK 193117/2011 ze dne 16. 1. 2012 nastane stav, kdy DIAMO, státní podnik, bude povinen plnit podmínky z rozhodnutí ze dne 21. 6. 2004“ (dále jen „Rozhodnutí MSK 2004“, příloha č. 9).

Podmínky Rozhodnutí MSK 2004 k odstranění stavby vodního díla ČOV Heřmanice, nacházejícího se v lokalitě ÚMTO, ukládaly Škúdcům mj. tyto povinnosti:

„...případné změny a doplňky projektové dokumentace smí být provedeny jen se souhlasem vodoprávního úřadu.“

„...budou předloženy veškeré doklady prokazující, že s odpady vzniklými při odstraňování stavby bylo nakládáno způsobem, který je v souladu s ustanoveními zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“

„...Kalové nádrže hlušin budou po odtěžení uhelných kalů zachovány a následně využity v souladu s územním plánem města Ostravy.“

Je na místě také uvést, že platnost Rozhodnutí MSK 2024, které již nabylo právní moci, byla potvrzena odvolacím orgánem, tj. Ministerstvem zemědělství dne 27.6.2024 v rozhodnutí č.j. MZE-37530/2024 (příloha 10), kterým bylo zamítnuto odvolání DIAMO.

Z podnětu ČIŽP a následných veřejnoprávních rozhodnutí vyplývá, že podmínky Rozhodnutí MSK 2004 nebyly ze strany DIAMO při odstraňování stavby ČOV nikdy splněny a informace o kontaminaci byly Škúdcem známy také z tohoto rozhodnutí.

Na žádost ČIŽP následně Český báňský úřad (dále jen „ČBÚ“) ve stanoviscích ze dne 13.11.2023 a 26.6.2024 (dále jen „ČBÚ 2023 a 2024“, příloha č. 11 a 12), potvrdil, že kaly v kalové nádrži K1 nacházející se na ÚMTO a materiál odtěžený z hrází v rámci procesu odstranění stavby ČOV i materiál zpracovaný Zařízením, nejsou těžebním odpadem ve smyslu zákona č. 157/2009 Sb. Obvodní báňský úřad pro území krajů Moravskoslezského a Olomouckého (dále jen „OBÚ“) ve svém stanovisku ze dne 7.12.2023 (příloha č. 13) uvedl:

„... uhelné kaly a jemnozrnná flotační hlušina z úpraven, která byla využita v procesu čištění odpadních vod, je odpadem z této činnosti, a proto nemůže být těžebním odpadem dle zákona č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, včetně kontaminované hlušiny tvořící hráze kalové nádrže. S takovým materiálem je nutno nakládat v souladu se zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. Nakládání s odpady není v kompetenci OBÚ.“

Je bezprecedentní, že Škúdcem, který o kontaminaci karcinogenními látkami věděl nejpozději od roku 2001, kdy od OKD a.s. převzal Důl Odra oáz. poskytl transparentní cestou Poškozené i ČIŽP dokument Analýza rizika 1997, ze kterého jednoznačně vyplývá, že hráze i sedimenty ČOV jsou kontaminovány nebezpečnými látkami až v roce 2024.

Škúdcem se tak vlastně v roce 2024 sám usvědčil a doznal, že vědomě uvedl Poškozenou i orgány státní správy v omyl, když zatajil zcela zásadní informace o kontaminaci a o přítomnosti nebezpečných odpadů, které měl k dispozici, přestože ho Poškozená písemně žádala v roce 2019 o jejich poskytnutí, a to i formou dotazu podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Výše uvedené dokumenty Analýza rizik 1997 a Analýza kalů 1999 ve výčtu poskytnutých dokumentů ve zveřejněné odpovědi Škúdcem ze dne 15.10.2023 nefigurují.

Poškozená v této souvislosti, ostatně již poněkoli káté, upozorňuje na fakt, že autorem Analýzy rizika 1997, stejně jako dokumentu Analýza kalů 1999, který uvádí, že kaly mohou být umístěny pouze na jednodruhovou skládku nebezpečných odpadů, je pan Ing. Pavel Malucha, Ph.D., který je zaměstnancem Škúdcem, odboru ekologie od roku 2019, přičemž jen v roce 2019 bylo dodáno do Zařízení Poškozené více než milion tun (!) odpadů pocházejících z procesu odstranění hrází a dna nádrže K1 ČOV, které jsou nebezpečnými odpady.

Na základě výše uvedeného, je pak nutné dále uvést, že pro všechny veřejnoprávní procesy zahájené Škúdcem v souvislosti se sanací odvalu Heřmanice platí tentýž závěr, který byl učiněn MSK ve věci plnění podmínek rozhodnutí o odstranění stavby ČOV Heřmanice z roku 2004, **Škúdcem uvedl orgány státní správy v omyl, protože předložil podklady, které neodpovídaly skutečnému stavu věcí a zatajil informace o kontaminaci.**

Údaje o kontaminaci hrází a kalů, tzn. lokality ČOV Heřmanice, které Škúdcem měl a má k dispozici z Analýzy rizika 1997 a Analýzy kalů 1999 správním orgánům neposkytl. Skutečnosti popsané v těchto dokumentech nejsou uvedeny v dokumentaci EIA 2010 ani v dokumentaci Plánu nakládání s těžebním odpadem předkládaném příslušnému báňskému úřadu v letech 2011, 2012 a 2020, neobsahuje je

rovněž integrované hodnocení rizika předložené OBÚ v roce 2020 a dokonce ani Plán nakládání s těžebním odpadem předložený Škúdcem v roce 2024 OBÚ. Až do roku 2024, tak Škúdcem orgánům státní správy i Poškozené, přes jednoznačnou vědomost o rozsáhlé kontaminaci nebezpečnými látkami v předložených podkladech, které neodpovídaly skutečnému stavu věcí, nepravdivě uváděl:

„Hlušina deponovaná na odvale představuje sekundární produkt těžby uhlí a jako taková není považována za odpad dle zákona 185/2001 Sb. v platném znění.“

Posudky soudního znalce vypracované v dubnu 2023 a květnu 2024 (příloha č. 14 a 15), potvrdily skutečnost, že **jak kaly, tak hráze kalových nádrží K1 jsou nebezpečným odpadem**, se kterými je nutno nakládat v souladu se zákonem o odpadech.

V této souvislosti odkazujeme na dopis MSK ze dne 6.8.2021, čj. MSK 100237/2021 (příloha č. 16), v souvislosti se sanací ÚMTO, ve kterém MSK detailně informoval o možnosti využití odpadů pocházejících z procesu odstranění stavby a uvedl:

„Demolice stavby není považována za výrobu, a proto stavební a demoliční odpad není možné podřadit pod tzv. vedlejší produkt. Jedinou výjimku představují výkopové zeminy při splnění limitů pro využití odpadů na povrchu terénu. Současně je potřeba zohlednit, že od 1. ledna 2021 je v účinnosti nový zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech (dále jen „zákon o odpadech“), který v § 11 písm. odst. 1 písm. v) definuje nový pojem zasypávání, kterým se rozumí jakýkoli způsob využití, při němž je vhodný ostatní odpad použit pro účely rekultivace vytěžených oblastí nebo pro technické účely při terénních úpravách. Zvláštní podmínky pro zasypávání jsou stanoveny v § 34 odst. 6 zákona o odpadech. Odpady určené k zasypávání jsou vyloučeny z možnosti přestat být odpadem na základě povolení krajského úřadu, protože jsou určeny k dalšímu zpracování způsobem, pro který jsou stanoveny zvláštní technické požadavky a kritéria...“

Nelze tedy jinak než uzavřít, že Škúdcem měl nejpozději od roku 2001, kdy převzal závod OKD důl Odra o.z. k dispozici jednoznačné informace o kontaminaci lokality ČOV Heřmanice nebezpečnými látkami a byl a je subjektem, který již na základě Analýzy rizika 1997 a Analýzy kalů 1999, jednoznačně věděl, že v lokalitě ČOV, kalová nádrže K1 se nacházejí nebezpečné karcinogenní odpady, kterými jsou kontaminovány nejenom kaly, ale i hráze kalové nádrže K1 a tyto informace vědomě zatajil Poškozené i orgánům státní správy ve veřejnosprávních procesech vedených u OBÚ a MSK.

Poskytnutím dokumentů Analýza rizika 1997 a Analýza kalů 1999 v roce 2024 ČIŽP a Poškozené, které byly součástí administrativy Škúdcem po celou dobu spolupráce s Poškozenou se v roce 2024 sám Škúdcem usvědčil a zřejmě i omylem doznal k nezákonnému jednání, spočívajícím v úmyslném uvedení v omyl.

Škúdcem byl a nadále je povinným subjektem z titulu Rozhodnutí MSK 2024 a 2004 o odstranění stavby vodního díla ČOV Heřmanice, který měl a má povinnost nakládat s odpady pocházejícími z procesu odstranění stavby v souladu se zákonem o odpadech. Toto rozhodnutí Poškozená získala až v roce 2023 ze spisu ČIŽP. Díky fatálnímu selhání DIAMO v rámci uplatňování platné legislativy k nakládání s odpady, došlo k předání milionů tun nebezpečných odpadů deklarovaných jako hlušina a kamenivo subjektům, které k jejich převzetí nebyly oprávněny ani vybaveny. **Škúdcem, který tímto nezákonným postupem při odstraňování stavby vodního díla ČOV a porušením podmínek Rozhodnutí MSK 2004 uvedl do volného oběhu miliony tun odpadů, které deklaroval jako hlušinu a kamenivo, je za tyto odpady stále odpovědný.**

Vážený pane řediteli, vážená dozorčí rado, jste odpovědnými zástupci státního podniku, který se veřejně prezentuje etickým **kodexem, ve kterém deklaruje, že:**

„Chování členů řídicích orgánů a vedoucích zaměstnanců je eticky bezvadné a příkladné a představuje poctivé, slušné, přímé a odpovědné jednání, jak vůči podřízeným zaměstnancům, tak vůči obchodním partnerům, investorům, úřadům, institucím a veřejnosti.“

Zaslali jsme Vám nespočet dopisů a opakovaně jsme deklarovali ochotu řešit následky, definitivně prokázaného úmyslného uvedení v omyl, kterého se dopustilo vedení státního podniku **DIAMO** smírným jednáním, bohužel bez jakékoliv smysluplné reakce, ve které by se odrážel etický kodex **DIAMO**. Dozorčí rada i vedení státního podniku **DIAMO** jsou nepochybně odpovědní a kompetentní výše uvedené písemné důkazy, stanoviska a rozhodnutí orgánů státní správy nestranně vyhodnotit a přijmout adekvátní opatření.

Z výše uvedených důvodů se na Vás znovu obracíme s nabídkou otevřeného jednání o smírném řešení, tak abyste měli možnost zmírnit a třeba i odstranit následky nezákonného postupu státního podniku **DIAMO**. **Pro absolutní transparentnost volíme formu otevřeného dopisu.** Poškozená v tomto ohledu také znovu deklaruje svou ochotu jednat o smírném řešení se Škůdcem ve věci vzniklé újmy, a to pouze do výše prokazatelně vynaložených nákladů a hodnoty peněz v čase, na základě vzniklé dohody je ochotna následně ukončit soudní spory.

Zda tuto možnost využijete ponecháváme čistě na Vaší osobní odpovědnosti a uvážení. Na závěr dovolu,te, abychom Vás požádali o Vaši reakci ve lhůtě do 14 dní ode dne odeslání tohoto dopisu.

S úctou

.....
Dalibor Tesař
předseda dozorčí rady

Přílohy: č. 1-16, dle textu.

Na vědomí:

MPO, dotčené orgány státní správy, výbor pro životní prostředí a zemědělství MSK. Magistrát města Ostravy, MSK Odbor životního prostředí a zemědělství, ČIŽP, OBÚ.